

Az új Pedagógiai Lexikonról

Főszerkesztő: Báthory Zoltán–Falus Iván
 Keraban Kiadó

– *Mi indokolja, hogy egy új Pedagógiai Lexikon kiadására vállalkozzanak most, 1996-ban, amikor tudvalevőleg nem a legkedvezőbbek a feltételek könyvek megjelentetésére és eladására?*

– A lexikon kiadását több tényező is indokolja. A jelenlegit megelőzően húsz éve jelent meg pedagógiai lexikon hazánkban. Ez alatt a húsz év alatt átalakult az ország társadalmi, politikai rendszere, ennek következtében megváltoztak az iskolázással szembeni elvárások, és az iskolastruktúra is, megjelentek az alternatív pedagógiák, iskolák. Szinte nincs olyan szakterület a neveléstudománynak, amely ne ment volna át lényeges változásra, vagy ne értékelődött volna át jelentősen. Arra gondolhatnánk, hogy a neveléstörténet olyan diszciplína, amelyet az elmúlt húsz év változásai érintetlenül hagytak. Azonban ez nincs így. Jelentős azoknak a szócikkeknek a száma – s itt fogalmakra, intézményekre, személyekre egyaránt gondolhatunk –, amelyek a korábbi lexikonban egyáltalán nem szerepeltek, más ideológiai megvilágításba kerültek, vagy csupán újabb tényanyaggal bővíthettek a 76-os állapotokhoz képest. (E helyütt kell megemlítenünk azt az élményünket, amelyet a korábbi lexikon tanulmányozása kapcsán éltünk át. Az akkori szerzői és szakszerkesztői gárda igen alapos, lelkiismeretes munkát végzett. Az adott viszonyok között maximálisan törekedett a tények feltárására, objektív bemutatására. Ennek ellenére az ideológiai korlátok egyes szócikkek megfogalmazását torzították, aránytalanságokhoz is vezettek.)

Tehát, az első érv, amely a lexikon kiadását indokolja, a húsz év jelentős

változásai és ezek hatása a neveléstudományra, illetve a nevelési gyakorlatra.

– *Ezzel kapcsolatban vetődik fel a kérdés, hogy az iskolai gyakorlat, a törvénykezés folytonos változásai közepette leülepedhetett-e a megfelelő tudásanyag. Nem túl korai egy lexikon megírására vállalkozni akkor, mikor alighogy elfogadták a Nemzeti alaptantervet, még előttünk áll a köz- és felsőoktatási törvény módosítása, most kerülnek kidolgozásra a helyi pedagógiai programok, teljességgel bizonytalan a vizsgarendszer, az érettségi jövője?*

– Erre a jogos ellenvetésre azt hiszem, megnyugtató válasz adható. A lexikon ismeretanyagának jelentős része elvont, általános fogalmakat ölel fel, amelyek összefüggésben vannak ugyan az említett változásokkal, de ez az összefüggés nem olyan közvetlen, hogy lényeges változtatásokat igényelne a szócikkekben. Azt is látnunk kell, hogy az összefüggések inkább ellentétes irányúak, vagyis a lexikon szócikkeinek tartalma, ha ez időben eljut az oktatásirányítókhoz, a pedagógusokhoz, hasznos eszköz lehet a NAT implementációjában, a pedagógiai programok kialakításában. S ez a másik nyomós érv, amely a lexikon gyors kiadása mellett szól. Sikerült megnyernünk a pedagógiai szakma legkiválóbb képviselőit a szakszerkesztői feladatokra, az egyes szócikkek megírására. Szerzők, szakszerkesztők, lektorok közreműködtek a dokumentumok kidolgozásában. Úgy gondoltuk, hogy a lexikon szerkesztőbizottsága olyan kiértékelő tudásanyaggal rendelkezik, amelyben néhány éves várakozás lényeges változást nem hozna. Másfelől a késlekedés lehetetlenné tenné a lexikon felhasználását

az elkövetkező hónapok, évek tartalmi fejlesztő munkájában.

- *Többször hivatkoztak a jeles szerkesztőkre és szerzőkre. Megtudhatnánk, kik voltak a lexikon szakszerkesztői, jelentősebb szerzői s általában valamit arról, hogy hogyan készült a lexikon?*

- Bő két évvel ezelőtt vetődött fel a lexikon megírásának a gondolata. Első feladatunk az volt, hogy meghatározzuk azokat a főbb tudományterületeket, a gyakorlati munka szféráit, amelyeknek képviselve kell lenniük egy ezredvégi, magyarországi lexikonban. Ezzel párhuzamosan számba kellett vennünk, hogy kik azok a szakemberek, akik képesek az egyes szakterületek koncepcióját kidolgozni, a címszöveget összeállítani, a szerzőket felkutatni, megfelelően instruálni, a kész szócikkeket elbírálni, a részterület tudásanyagát integrálni. Nagy örömünkre szolgált, hogy igen kevés indokolt kivételtől eltekintve a szakszerkesztők készségesen vállalták s lelkiismeretesen elvéggezték a feladatot. Végül az egyes szakterületeken a következő kutatók látták el a szakszerkesztés feladatát: *Benedek András* helyettes államtitkár, MÜM; *Csapó Benő* tanszékvezető egyetemi tanár, JATE; *Csoma Gyula* csoportvezető, OKI; *Forray R. Katalin* osztályvezető, MKM; *Golnhofer Erzsébet* egyetemi docens, ELTE Neveléstudományi Tanszék; *Gordosné Szabó Anna*; *Hegedűs T. András* tanszékvezető egyetemi docens, BKE; *Horánszky Nándor* tudományos kutató, OKI; *Hunyady Györgyné* tanszékvezető főiskolai tanár, Budapesti Tanítóképző Főiskola; *Imre Anna* tudományos munkatárs, Oktatáskutató Intézet, *Kárpáti Andrea* egyetemi docens, ELTE Neveléstudományi Tanszék; *Kellemen Elemér* főigazgató, Budapesti Tanítóképző Főiskola; *Ballér Endre* egyetemi tanár, *Kozma Tamás* főigazgató, Oktatáskutató Intézet; *Mesterházi Zsuzsa* főiskolai tanár, BGGYTF; *Mihály*

Ottó főigazgató, OKI; *Nagy Mária* tudományos kutató, OKI; *Orosz Sándor* egyetemi tanár, tanszékvezető, Veszprémi Egyetem; *Páli Judit* egyetemi docens, Nemzetközi Pető Intézet; *Pléh Csaba* tanszékvezető egyetemi tanár, ELTE Általános Pszichológiai Tanszék; *Pukánszky Béla* egyetemi docens, JATE Pedagógiai Tanszék; *Szelle Béla* egyetemi tanár, könyvtárigazgató, ELTE; *Tímár János* egyetemi tanár, BKE; *Tompa Klára* tudományos kutató, OKI; *Varga Júlia* egyetemi docens, BKE.

A közel 400 szerzőről nehéz úgy szólni, hogy ne hagyjunk ki neves kutatókat. Minden túlzás nélkül állíthatjuk, hogy szinte nincs olyan jeles szakember, aki szerzőként, lektorként vagy szakszerkesztőként ne vett volna részt a lexikon munkálataiban. Az olvasó meg fog ismerkedni velük a kötetek forgatása során, ugyanis minden egyes szócikket a szerző nevével közlünk. Ezzel szerettük volna munkájukat jobban elismerni s a felelősségüket is növelni.

- *Hogyan válogatták ki a lexikon szóanyagát?*

- Kiindulási alapnak tekintettük a húsz évvel ezelőtti pedagógiai lexikont. E mellé kigyűjtöttük még a Magyar Pedagógiai Lexikon (1933-1934) szóanyagát. Így akartuk a történeti területeken megszüntetni a 76-os lexikon esetleges egyoldalúságait. A szakszerkesztők rendelkezésére bocsátottuk ezenkívül az újabb angol és német nyelvű lexikonok, enciklopédiák szóanyagát, a nagy nemzetközi és hazai adatbázisok tezauruszát. A szakszerkesztők ebből a hozzávetőlegesen 18 ezer szóból kiválasztották azokat, amelyeket a saját területükre tartozónak vélték, s kidolgozásukat egy korszerű lexikonban indokoltnak találták. Természetesen ekkor sok olyan címszó volt, amelyiket senki sem „választott”, s olyanok is, amelyeket több szakszerkesztő is sajátjának vallott. Hosszas megbeszélések eredményeként sikerült a címszavakat

szakterületekhez, illetve szerkesztők-höz rendelni. A munka végén is maradtak olyan fogalmak, amelyek kidolgozását különböző szempontokból különböző szerkesztők is indokoltnak találták. Végül a teljes szóanyagot elküldtük a magyar származású *Arieh Lewy* professzornak, aki azt a legújabb pedagógiai irodalom mércéjén is ki-egyensúlyozottnak, jónak ítélte.

– *Melyek azok a főbb területek, amelyeken a legjelentősebb eltérések lesznek a korábbi lexikontól, ahol a legjelentősebb bővülés várható?*

– A neveléstörténet speciális helyzetéről már szóltunk. Nagy gondot fordítottunk arra, hogy a magyarországi kisebbségek oktatása, pedagógiai törekvései s a határon túli magyarság pedagógiája megfelelően képviselve legyen. Külön szakszerkesztőt bízunk meg ezzel a feladattal. Felismerve e terület jelentőségét, az Illyés Alapítvány és az MKM Kisebbségi Főosztálya támogatta ezen törekvésünket. Az ősz-szehasonlító pedagógiai résznek, illetve az egyes országok oktatásügyét bemutató szócikkeknek ugyancsak nagy jelentőséget tulajdonítottunk. Nem nehéz belátni, hogy mekkora változások következtek be az elmúlt években a világ 150-160 országában, köztük még az olyan „megállapodott” országokban is, mint például Nagy-Britannia, mind a közoktatás, mind a felsőoktatás terén. Szócikkeinkben igyekeztünk tükröztetni az egyes országok iskolarendszerének sajátosságait, a különböző oktatási fokozatokban részt vevők arányait, a nemzeti jövedelemből az oktatásra fordított költségeket stb. Adataink a lehető legfrissebbek, amit többek között annak is köszönhetünk, hogy *Neville Postlethwaite* professzor rendelkezésünkre bocsátotta az akkor még megjelenés alatt álló legfrissebb nemzetközi enciklopédia kéziratát. De olyan adataink is vannak, amelyekkel nemzetközi szinten is itt találkozhat

először az olvasó. A *nevelésemélet és a nevelésfilozófia* ismeretanyaga ugyancsak lényeges változásokon ment át. Régi fogalmak átértékelődtek, a marxizmus hegemoniája megszűnt. Nagyon nehéz feladat az igényes, új értelmezéseket megírni, megírtni s ügyelni arra, hogy a korábban számunkra ismeretlen értékek ne szorítsák ki az általunk korábban is elismert valós értékeket. Arra törekedtünk, hogy az egyes fogalmakat tárgyszerűen, a létező, eltérő értelmezéseket egymás mellé felsorakoztatva mutassák be a szerzők. Egészen más indíttatásúak a változások az *oktatástechnológia*, az *informatika* területein. A régi lexikonban az informatika még címszóként sem szerepelhetett, ma pedig több száz szócikket felölelő gyakorlatias tartalommal rendelkező szakterület alkot a lexikonban. Az iskolavezetés, az *iskolaigazgatás* elméleti és jogi kérdései – tekintettel az iskolai menedzseri feladatok megjelenésére, az új törvények, jogszabályok sokaságára – szintén kiemelt terjedelemben kapnak helyet, s tartalmuk lényegesen eltér a korábbi-tól. Az *oktatáslelektan*, a kognitív pszichológia, a konstruktivista pszichológia és pedagógia az elmúlt években kialakult, illetve rohamos fejlődésnek indult szakterületek. Külön szerencséneknek tekintettük, hogy a terület szakszerkesztője az elmúlt évet Stanfordban – e tudományterület talán legjelentősebb kutatási bázisán – töltötte, s onnan küldhette a legújabb eredményeket magukba ötvöző szócikkeit. A rohamos tudományos fejlődés elmondható a *pszichológia* egészéről is. A neveléstudománynak és a pedagógiai gyakorlatnak a pszichológiai megalapozással egyenértékű támasza a *társadalomtudományi* bázis. Jelentős helyet szenteltünk a *szociológiai*, *nevelésszociológiai*, *vezetéselméleti*, *oktatás-gazdasági* területnek is. A *didaktika* és a *tantárgy-pedagógiák* mintegy 40 év

terjedelemben kapnak helyet az összesen 250 ív terjedelmű lexikonban. Be kell vallanunk, ha valahol, akkor a tantárgy-pedagógiák területén érezni lehetett, hogy a gyors változások után még bizony érlelődési időre volna szükség. Voltak olyan tantárgyak, amelyeknek új, a Nemzeti alaptantervhez illeszkedő pedagógiáját a lexikon munkálatai során vázolták fel, alkották meg a szerzők. A *pedagógiai kutatás* metodikáját, beleértve a statisztikai elemzés lehetőségét is, szintén alaposan tárgyalja a lexikon. Szépszámú szócikk foglalkozik az *iskolát megelőző életkor*, a *felsőoktatás* (pedagógusképzés), a *szakképzés* és a *felnöttek pedagógiájával*, valamint a *gyermekvédelemmel*. Végül említjük, holott kiérleltsége miatt okkal lehetünk büszkéek rá, a *gyógypedagógiát*.

– *Ha jól tájékozódunk, Önök a hagyományos lexikon műfajt választották a külföldön egyre inkább elterjedő enciklopédiával szemben.*

– Valóban úgy gondoltuk, hogy a rövid szócikkek, amelyeknek terjedelme a négy sortól a tiz gépelt oldalig terjed, jobban megfelel a magyar hagyományoknak, mint a 30-40 oldalas összefüggő tanulmányokat tartalmazó enciklopédia. Mi a lexikont elsősorban a gyakorló pedagógusoknak szánjuk, főként gyors, könnyű tájékozódás céljára. Egyszerűbb a keresett szónál, fogalomnál rögtön megtalálni a szükséges információt, mint esetleg több tanulmányban keresgetni egy enciklopédia mutató szavai alapján. Arra is gondoltunk, hogy enciklopédiák – igaz, idegen nyelven – szép számban elérhetőek, s a nagy átfogó tanulmányokat igénylő olvasó egyre több hazai és magyarra fordított tankönyvet, kézikönyvet forgathat. De arra is ügyeltünk, hogy ne rekedjen meg az olvasó egy-egy részfogalomnál, annak rövid ismertetésénél. Gazdag utalórendszer igazít el a fogalmak kapcsolataiban. Ha valaki a Waldorf-pedagógia iránt érdeklődik, az adott szócikktől el-

juthat az alternatív pedagógiákhoz, *Rudolf Steinerhez*, az antropozófiához, a tanterv szócikktől a tantervkészítéshez, a tantervtörténethez, a NAT-hoz, a helyi tantervekhez stb. Az egyes szócikkek végén található irodalomjegyzékkel ugyancsak a további – immáron a lexikonon túli – tájékozódást kívánjuk elősegíteni.

– *Említették, hogy főként a gyakorló pedagógusokat tekintik a lexikon jövődő olvasóinak, azt jelenti ez, hogy egyfajta „pedagógusok lexikonát” hozták létre?*

– Részben igen. Nemcsak a neveléstudomány területéről tartalmaz a lexikon ismereteket, hanem minden olyan területről, amely a nevelési, oktatási gyakorlatban hasznos, fontos lehet. Így, mint már említettük, szociológiai, gazdasági, jogi, pszichológiai, filozófiai, etikai kérdések egyaránt megtalálhatók a szócikkek között, de még a fiziológia, etológia, az orvostudomány pedagógiájára vonatkozó ismeretei is a genetikai tanácsadástól a gyermekbetegségekig. Pedagógusoknak szól a lexikon abból a szempontból is, hogy igyekeztünk kiirtani a szövegből a felesleges tudományoskodást, az idegen szavak, a szakzsargon felesleges használatát. Ebben a tekintetben talán tovább is mentünk annál a mértéknél, amit a pedagógus-olvasótábor igényelne: annyira szeretnénk közérthetővé tenni a lexikont, hogy a neveléssel foglalkozó laikusok, érdeklődő szülők is különösebb nehézség nélkül eligazodjanak benne. Mindez azonban – reményeink szerint – nem ment a tudományos igényesség rovására, úgyhogy számítunk az egyetemi, főiskolai hallgatók, a rokon tudományok képviselőinek az érdeklődésére, sőt – saját tapasztalatunkból kiindulva, miután végigolvastuk a szóanyag jelentős részét – biztos állíthatjuk, hogy a neveléstudományi kutatóknak is tartogat majd újdonságot ez a három, illetve négy kötet.

– *Hogyan értsük ezt, hogy három, illetve négy kötet?*

– Az első három kötet tartalmazza egy lexikon szokásos törzsanyagát. A negyedik kötet ki-kicsoda jellegű kiadvány lesz, azzal a különbséggel, hogy a hazai és külföldi pedagógiai személyiségeken kívül bemutatja azokat az intézményeket, szervezeteket, vállalatokat is, amelyek az iskolák részére szolgáltatnak, amelyek tevékenységi köréről, elérhetőségéről „jó tudni”. E negyedik kötet létrehozását az a tény indokolta, hogy a neveléstudományban ma számos olyan kutató tevékenykedik, akiknek a tevékenységéről feltétlenül tudni kell. Ugyanakkor az első három kötetbe – a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően – nem kívántunk élő személyeket felvenni. Nehéz megítélni a személyes közelség miatt, hogy kortársaink közül kinek van helye a lexikonban, s kinek nincs. Az előző lexikonnak ez – számunkra tanulságos – gyenge pontja volt. Vállalva a 4. kötet létrehozását, módunk van arra, hogy kissé „lazábban”, a tévedés kockázatát is megengedve minden olyan személyiséget felvegyünk, akinek ismerete pedagógusok számára informatív lehet. A hazai és a külföldi személyek válogatásának szempontjai némileg eltérőek voltak. Itthon az elméleti szakemberek mellett a közoktatás irányítóit, jeles gyakorlati pedagógusokat, kísérletező kollégákat is be kívánjuk mutatni. A külföldi pedagógiai életből a nemzetközi mércével mérve is kiemelkedő, iskolateremtő tudósokon túl főként azokat szerepeltetjük, akik a magyar pedagógiai életre hatással voltak: akiket gyakran idéznek, akiknek elgondolásait hazánkban megvalósították, akiknek műveit itt publikálták, akik személyesen közreműködtek a hazai kutatásban, iskolafejlesztésben.

– *Bíznak Önök abban, hogy egy négy vaskos kötetet tartalmazó pedagó-*

giai műre, legyen az bármennyire értékes is, van fizetőképes kereslet? Az iskoláknak nincs pénzük, a pedagógusok szegények, és a szülők jelentős része sem dúskál a javakban.

– Szerencsére néhány intézmény, alapítvány már felismerte a lexikon jelentőségét a pedagógiai szemléletformálásban. Világossá vált előttük, hogy a gyorsan megváltozott ismeretanyag gyors, szakszerű összefoglalása s ennek eljuttatása közérthető formában a pedagógiai gyakorlat színtereire az iskolák fejlesztésének lényeges eszköze lehet. Így jelentős támogatást kapunk az MKM-től és a MÜM-től, a Soros Alapítványtól, a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítványtól, a Nemzeti Kulturális Alaptól, az OTKA-tól, a már említett Illyés Alapítványtól. Mindez a támogatás – s őszintén szólva még további szponzorok felkutatásában is reménykedünk – lehetővé teszi, hogy az egyes kötetek 2500 Ft-os áron jelenhessenek meg, azaz a teljes négykötetes, több mint 3000 oldalas mű 10 000 Ft-ért. A mai árakhoz viszonyítva ezt nem tekintjük drágának, de a célba vett olvasóréteg anyagi helyzetét figyelembe véve ez még mindig magas ár. Ezért további kedvezményeket kívánunk biztosítani. Előrendelés esetén az egyes kötetek 2000 Ft-ért, a teljes sorozat 8000 Ft-ért kapható. Intézményeknek, ha közvetlenül a Kiadótól – kereskedelmi könyvbi-
zománys közbeiktatása nélkül – nagyobb számban rendelik meg a lexikont, további kedvezményt tudunk biztosítani. Gyakorló pedagógusoknak, a különböző pedagógiai szervezetek tagjainak részletfizetési kedvezményt is nyújtunk. Látjuk a terjesztés korlátait, ezért gondoltunk ki különféle stratégiákat.

Kívánatos volna, ha az a közel fél-ezer szakember fáradozásával megszülető mű ténylegesen hatna, eljutna az olvasókhoz.

Tanévkezdésre megjelenik az új ALTERN kötet

„A gyerekek négyes csoportokat alkotnak. A csoportvezető ismerteti egy probléma-helyzetet. Például:

- Péter bukásra áll matematikából. A tanár behívja a szüleit. Együtt beszél a szülővel és Péterrel. (Szereplők: tanár, Péter, szülő.)

- Kristóf az órákon sokat fecseg, de sokat is dolgozik az osztályért: kirándulást, klubdelutánt szervez. A tanév végén vita alakul ki a magatartásjegye körül. Az osztály példást javasol, az osztályfőnök jót, az egyik tanár csak változót. Kristófnak mindegy, hogy hányast kap. (Szereplők: Kristóf, egy osztálytárs, az osztályfőnök, egy tanár.)

- Erika csókolózik a kapu előtt a barátjával. Az apja ezen felháborodik, és amikor a kislány hazaérkezik, fel akarja pofozni. A mama védelmébe veszi Erikát. (Szereplők: Erika, mama, papa.)

A kiscsoportok elosztják a szerepeket, egyikük a megfigyelő. A vezető megkéri a csoportokat, beszéljék meg, mindenki a saját szerepe szerint. Próbálják igazukról meggyőzni a többieket. Majd 4–5 perc múlva a vezető jelt ad (pl. tapsol), mindenki szerepet vált, és új szerepben folytatja a vitát. Ez egy idő múlva megismétlődik. A megbeszélés a szerepváltás élményét foglalja magában.

Élmény: A gyerekek kedvező légkör esetén azonosulnak a szereppel. Átélik, hogy a pozíció (vagyis a történetben elfoglalt helyzet) alapvetően meghatározza az érveket és az ellenérveket. Megtapasztalják, hogy a másik helyzete mit jelent, közelebb kerülnek az empátiás megértéshez.

Elemzés: A szerepjáték a decentralálás képességét (a másik szempontjának a figyelembevétele) fejleszti. A megbeszélés során a gyerekek elmondhatják, változott-e valami bennük a különböző szerepek eljátszása után.”

Ez a gyakorlat is megtalálható

Kósáné Ormai Vera: Személyiségfejlesztő játékok

című kötetében, amely már a következő tanévben segítheti a pedagógusok munkáját. A több mint 60 játékleírást tartalmazó gyűjtemény a kommunikáció, a kreativitás, az önismeret, a társismeret, valamint az együttműködés és a konfliktuskezelés fejlesztéséhez kíván hozzájárulni. A szerző a gyakorlatokat tematikus csoportosításban adja közre, s tájékoztatja a felhasználókat arról is, hogy az egyes játékok milyen életkorú gyerekek számára és milyen szervezeti formában (egész osztály, kiscsoport, pár, egyes gyerek) alkalmazhatók.

A kiadvány az Országos Közoktatási Intézet és az Iskolafejlesztési Alapítvány ALTERN sorozatának nyolcadik kötete. Ára (áfával): 280 Ft

Megrendelhető az Új Pedagógiai Szemle címén:
Matics Ágnes, 1087 Budapest, Luther u. 4-6. Tel./fax: 134-4317

Az eddig megjelent ALTERN kötetek megvásárolhatók a Mentor könyvesboltban:
1074 Budapest, Rákóczi út 54. Tel.: 342-2121

Újra megjelent!

**Bevezetés a pedagógiai kutatás
módszereibe**

Szerkesztette: Falus Iván

A kutatásmetodika legfontosabb kérdéseiről szóló, a pedagógiai szakirodalomban eddig hiányzó összefoglaló műnek 2. kiadása jelent meg a Keraban Könyvkiadó gondozásában. A szerzők: Falus Iván, Tóthné Környei Márta, Bábosik István, Szabolcs Éva, Nádaszi Mária, Réthy Endréné, Nahalka István, Csapó Benő.

Az új kiadvány végigköveti a pedagógiai kutatás teljes folyamatát: a minta- és módszerválasztást, az adatok összegyűjtését, a szakirodalom tanulmányozását, a főbb kutatási stratégiákat, adatfeldolgozási módszereket, a mérésekből levonható következtetéseket stb.

A kézikönyv nemcsak a kutatással hivatásszerűen foglalkozó szakembereknek szól, hanem útmutató azoknak a pedagógusoknak is, akik az őket érdeklő pedagógiai területeken kölcsönhatásokat, törvényszerűségeket, eredményeket akarnak vizsgálni. A pedagógusképző intézmények hallgatóinak tanácsként ajánljuk ezt a fontos művet.

A könyv tudományos igényű, ugyanakkor jól érthető módon vezeti végig a kutatói munka szempontjából kezdő olvasót is a kutatás módszertanának útjain.

A könyv postai utánvétellel megrendelhető, illetve megvásárolható a következő címen:

Keraban Könyvkiadó
1022 Budapest, Marczibányi tér 9.
Tel./fax: 1344-279

Contents

Endre Czeizel: Values Are Within Us (Page 3)

István Bábosik: Education As a Process of Communicating Values (Page 19)

Gábor Halász: The School As a Chance (Page 28)

Magda S. Faragó: The Future of Teacher Training and Ways of Quality Improvement (Page 39)

Erzsebet Cs. Czachesz-Tibor Vidákovich: Teachers of Reading Skills (Page 52)

Mária Bognár-Attila H. Horváth: How to Develop Local Curriculum (Page 63)

Monitor '95

Zsuzsa Horváth: Analysis of Text Comprehension Skill Improvement (Page 74)

Klára Tompa: Mathematics Scores of 14-Year-Old Children (Page 91)

Péter Vári: Computer Literacy in the Mid-90's (Page 109)

Budapest supplement

László Szabó: Experiences of Local Curriculum Development in Lajos Petrik Vocational School (Page 120)

Experiences of Local Curriculum Development at a Budapest Vocational Training Institute of Great Traditions (Page 129)

In sight

Tamás Káldi: Computer Assisted Local Curriculum Development (Page 138)

János Szüdi: Remedies in Public Education, Part I (Page 156)

International Baccalaureate, Part 5

Szilvia Cserép-Andrea Gróf: Natural Sciences in the Educational System of IB Programmes (Page 165)

Mental Hygiene

Éva Csendes: Why Teach Self-Management Skills (Page 178)

„All are King” – Excerpts from the Formmaster's Session on Mental Hygiene (Page 187)

„We Were Born To This World To Find Our Homes In It” – Tamás Schüttler interviews Mrs József Árvai (Page 192)

Hungarian schools - the first one thousand years

Mária Nagy: Teachers' Associations in Hungary (Page 201)

World View

Zoltán Eszik: The School and the Communitas (Page 209)

From Our Past

Péter Bajomi Lázár: National Red-Letter Days in Textbooks (Page 215)

Critics-Observer

(Folk) Tradition and Modernity (László Trencsényi) (Page 226)

The Thousand Years of the Hungarian School (Mrs Barnabás Kolozs) (Page 231)

On the new Pedagogical Lexicon (Iván Falus) (Page 233)

Inhalt

Éndre Czeizel: Der Wert liegt in uns (S. 3)

István Bábosik: Die Erziehung als wertvermittelnde Tätigkeit (S. 19)

Gábor Halász: Die Schule als Chance (S. 28)

Frau Soós Magdolna Faragó: Die Zukunft der Lehrerbildung und die Möglichkeiten der Entwicklung der Qualität (S. 39)

Erzsébet Cs. Czachesz-Tibor Vidákovich: Die das Lesen lehren (S. 52)

Mária Bognár-Attila H. Horváth: Entwicklung des Regionalen Curriculum (S. 63)

Monitor '95

Zsuzsa Horváth: Die Entwicklung der Fähigkeiten im Textverständnis (S. 74)

Klára Tompa: Die Leistung in Mathematik bei Schülern der 8. Klasse (S. 91)

Péter Vári: Kultur im Bereich der Computertechnik in der Mitte der 90er (S. 109)

Bellage der Hauptstadt Budapest

László Szabó: Entwicklung des regionalen Curriculums in der Fachmittelschule Petrik Lajos (S. 120)

Die Erfahrungen bei der Entwicklung des Curriculums in einer berühmten Fachschule der Hauptstadt (S. 129)

Blickfeld

Tamás Káldi: Die Erarbeitung des regionalen Curriculums mit Computer (S. 138)

János Szüdi: Die Ordnung des Rechtsmittels im Unterrichtswesen (S. 156)

Internationale Reifeprüfung V.

Szilvia Cserép-Andrea Gróf: Naturwissenschaften im Unterrichtssystem der Internationalen Reifeprüfung (S. 165)

Mentalhygiene

Éva Csendes: Vermitteln wir Kenntnisse und Fertigkeiten der Lebensführung! (S. 178)

„Jeder Mensch ist ein König“ – Auszüge einer Klassenlehrerstunde über die Mentalhygiene (S. 187)

„Wir sind in der Welt, um darin irgendwo zu Hause zu sein“ – Gespräch mit Frau József Árvai (*Tamás Schüttler*) (S. 192)

Die Schule in Ungarn ist 1000 Jahre alt

Mária Nagy: Vereine von Grundschullehrern und Lehrern in Ungarn (S. 201)

Weltspiegel

Zoltán Eszík: Schule und Communitas (S. 209)

Aus unserer Vergangenheit

Péter Bajomi Lázár: Nationale Feste in den Lehrbüchern (S. 215)

Kritik-Beobachter

(Volks)tradition und Modernität (*László Trencsényi*) (S. 226)

1000 Jahre alt ist die ungarische Schule (*Frau Barnabás Kolozs*) (S. 231)

Über das neue Pädagogische Lexikon (*Iván Falus*) (S. 233)

Tájékoztató
a Pedagógiai Lexikon I-II-III.
és a Pedagógiai Ki Kicsoda
című művekről

A Művelődési és Köznevelési Minisztérium megbízásából a neveléstudomány elméleti és gyakorlati szakembereiből szervezett szerkesztőbizottság és szerzői gárda munkájának eredményeként az MTA Pedagógiai Bizottságának védnöksége alatt 1996-ban, a magyar iskolai oktatás kezdeteinek 1000 éves évfordulójára a Keraban Kiadó gondozásában az új Pedagógiai Lexikon kiadására kerül sor (a csaknem húsz évvel korábbi szaklexikon teljes megújításával).

A mű tudományos igényességgel, egyben közérthető nyelvezettel adja közre az oktatással, neveléssel kapcsolatos ismereteket gyakorló pedagógusok, a nevelés iránt érdeklő szülők, a társtudományok képviselői, a neveléstudomány művelői és egyetemi hallgatók számára.

A szűkebb értelemben vett pedagógiai ismeretanyagon túl az egyes szaktudományok kiváló tudósai (*Ballér Endre, Báthory Zoltán, Benedek András, Csapó Benő, Csoma Gyula, Falus Iván, Forray R. Katalin, Golnhofer Erzsébet, Horánszky Nándor, Hunyady Györgyné, Imre Anna, Kárpáti Andrea, Kelemen Elemér, Kozma Tamás, Lukács István, Mihály Ottó, Nagy Mária, Mesterházi Zsuzsa, Orosz Sándor, Páli Judit, Pléh Csaba, Pukánszky Béla, Szelle Béla, Tímár János, Tompa Klára, Varga Júlia, Varga Lajos*) gyűjtötték egybe a szociológia, az orvostudomány, a filozófia, az etológia, a fiziológia, a közgazdaságtudomány, jog, gyógypedagógia, a pedagógia szakterületéhez kapcsolódó ismereteket.

A három kötet több, mint 10 000 címszavát kiegészíti a pedagógus szakma élő külföldi és hazai személyiségeire, az oktatást segítő intézményekre, illetve a szakterülettel együttműködő cégekre is kiterjedő IV. kötet, a Pedagógiai Ki Kicsoda.

A legkorszerűbb ismeretanyagot is tartalmazó kötetek nélkülözhetetlenek általában a művelődni, kutatni kívánó szakembereknek, szülőknak, de szervezett továbbképzési keretek között is alapvető forrásul szolgálhatnak.

A támogató intézményeknek köszönhetően a Pedagógiai Lexikon 2500 Ft/kötet áron, összesen 7500 Ft-ért (előfizetésben 6000 Ft-ért), a Pedagógiai Ki Kicsoda 2500 Ft-ért (előfizetésben 2000 Ft-ért) lesz kapható. Megrendelhető a megyei Pedagógiai Intézetek illetékes munkatársainál, illetve a kiadónál.

KERABAN KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST

1022 Budapest, Marcibányi tér 9. Tel./Fax: 134-4279